

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 446/2024-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], zastúpeného JUDr. Róbert Fatura, advokát, s. r. o., Centrum 18/23, Považská Bystrica, proti postupu Okresného súdu Trnava v konaní sp. zn. 23Cb/15/2013 v období po podaní dovolania takto

r o z h o d o l :

- Postupom Okresného súdu Trnava v konaní sp. zn. 23Cb/15/2013 v období po podaní dovolania **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
- Okresnému súdu Trnava **p r i k a z u j e**, aby v konaní sp. zn. 23Cb/15/2013 konal bez zbytočných prietahov.
- Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **900 eur**, ktoré **j e** Okresný súd Trnava **p o v i n n ý** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
- Okresný súd Trnava **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. augusta 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom okresného súdu v konaní sp. zn. 23Cb/15/2013. Žiada prikázať okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov a o priznanie finančného zadosťučinenia 1 000 eur a náhrady trov konania.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 446/2024-8 z 5. septembra 2024 prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v časti, ktorou sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní v období po podaní dovolania. Vo zvyšnej časti ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

II.

Skutkové východiská a sťažnostná argumentácia

3. V konaní vedenom pred okresným súdom, ktorého predmetom bolo zaplatenie 46 427,41 eur s príslušenstvom a v ktorom je sťažovateľ v procesnej pozícii žalobcu, bolo rozhodnuté rozsudkom zo 16. januára 2020, ktorým bola žaloba zamietnutá. Na odvolanie sťažovateľa Krajský súd v Trnave rozsudkom z 22. februára 2022 rozsudok okresného súdu potvrdil. Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu 27. apríla 2022 dovolanie. Okresný súd 9. februára 2023 vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za podanie dovolania. Sťažovateľ 13. marca 2023 požiadal o oslobodenie od súdneho poplatku za dovolanie v celom rozsahu. Uznesením z 12. júna 2024 okresný súd priznal sťažovateľovi oslobodenie od súdneho poplatku za dovolanie v rozsahu 75 %. Sťažovateľ uhradil súdny poplatok 20. júna 2024 a 25. júla 2024 mu bolo doručené na vedomie vyjadrenie žalovaného k dovolaniu.

4. Sťažovateľ vytkol, že konanie od podania dovolania trvá takmer 2 a pol roka, pričom za tento čas konajúci súd urobil iba rutinné procesné úkony a začal konať až po výzvach zo strany sťažovateľa. Uvedené je podľa neho výsledkom neefektívnej činnosti okresného súdu. Prejednávaná vec nie je právne ani skutkovo náročná a zo strany sťažovateľa nedošlo k žiadnemu obštrukčnému konaniu narušajúcemu priebeh napadnutého konania.

III.

Vyjadrenie okresného súdu

5. Okresný súd vo vyjadrení uznal, že po podaní dovolania nevykonával v primeranej dobe úkony, keď až 9. februára 2023 vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku. Potom, keď 14. apríla 2023 sťažovateľ doložil doklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov, okresný súd rozhodol o oslobodení až 12. júna 2024. Spis sa technickým nedopatrením a pochybením nachádzal celý čas u vyššej súdnej úradníčky bez vykonania potrebného úkonu v primeraný čas. Vec bola 6. augusta 2024 predložená dovolaciemu súdu.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom

predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

7. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

8. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že v tomto prípade ide o vykonanie procesných úkonov súdom prvej inštancie smerujúcich k predloženiu dovolania dovolaciemu súdu, čo možno zaradiť k štandardnej agende všeobecného súdnictva, preto dĺžka konania pred okresným súdom v súvislosti s podaným dovolaním nebola závislá od skutkovej či právnej náročnosti veci.

9. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v napadnutom konaní po podaní dovolania, ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnej fáze konania k zbytočným priet'ahom.

10. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných priet'ahov v priebehu napadnutého konania v období po podaní dovolania, vychádzajúc z ústavnej sťažnosti a z vyjadrenia okresného súdu. Okresný súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti uznal, že po podaní dovolania sťažovateľom 27. apríla 2022 nevykonával v primeranej dobe úkony, keď až výzvou z 9. februára 2023 (teda po vyše 9 mesiacoch) vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku, následne tiež potom, keď 14. apríla 2023 sťažovateľ doložil doklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov, rozhodol o oslobodení až 12. júna 2024 (teda po 1 roku a 2 mesiacoch). Vec bola predložená dovolaciemu súdu až 6. augusta 2024, teda po vyše 2 rokoch a 3 mesiacoch od podania dovolania, čo je aj napriek rozhodovaniu o oslobodení od súdneho poplatku neudržateľné.

11. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v predmetnej fáze napadnutého konania došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

12. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom okresného súdu po podaní dovolania došlo k porušeniu označeného práva sťažovateľa, mu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal, aby v napadnutom konaní v období po podaní dovolania konal bez zbytočných priet'ahov, pretože predmetné dovolacie konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľa právoplatne skončené.

13. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

14. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia 1 000 eur, čo odôvodnil tým, že postupom a nečinnosťou okresného súdu došlo k zásahu do jeho práva z hľadiska právnej istoty a legitímneho očakávania plnenia.

15. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

16. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

17. Vzhľadom na dĺžku konania vedeného okresným súdom v súvislosti s podaným dovolaním, ako aj obdobia nečinnosti pri vykonávaní procesných úkonov po podaní dovolania, berúc do úvahy predmet konania na okresnom súde a správanie sťažovateľa, ústavný súd považoval priznanie 900 eur sťažovateľovi za primerané finančné zadosťučinenie. Vo zvyšnej časti požadovaného finančného zadosťučinenia ústavný súd návrhu sťažovateľa nevyhovel.

V.

Trovy konania

18. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

19. Ústavný súd podľa § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov priznal sťažovateľovi náhradu trov konania 856,75 eur z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2024 (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie ústavnej sťažnosti) v hodnote po 343,25 eur vrátane dvoch režijných paušálov v hodnote po 13,73 eur. Uvedené sumy sa zvyšujú o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 %, keďže právna zástupkyňa sťažovateľa je platiteľkou tejto dane.

20. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. októbra 2024

Robert Šorl
predseda senátu